

UČITELJSKI T O V A R Š.

List za šolo in dom.

Izhaja 1. in 15. dne vsakega mesca, in velja za celo leto 2 gold. 50 kr.,
za pol leta 1 gold. 30 kr.

Tečaj VII. V Ljubljani 15. februarja 1867. List 4.

Vesela pomlad.

Topleje nam sije že solnce rumeno,
Cvetice že milo pozdravljajo nas,
Oznanjajo zgodnjo pomlad nam zeleno —
Prišel da je zlati, zeleni nam čas.

Vé trate domače, dihajte veselo,
Morivno meglevje zgubilo se je!
Krasnejše zdaj cvetje bo vaše cvetelo,
Osoda milejša naproti vam gré.

Jakoslav.

Kaj storiti, da otroci radi v šolo hodijo.

Spisal **Fr. Govekar.**

Mnogokrat starši svojih otrok ali iz hudobije, ali iz nevednosti ne pošiljajo radi v šolo; dostikrat je pa tudi učitelj kriv, da otroci ne hodijo radi v šolo. Najbolji pripomoček zoper hudobijo so postave, ki staršem ukazujejo, da naj svoje otroke pošiljajo v šolo; zoper nevednost je pa podučevanje, in tu je učitelj sam naj boljši pripomoček. Učitelj naj si prizadeva, da je pri vseh ljudeh brez vsega madeža in vsem v vseh rečeh lep zgled. Tako si pridobiva ljubezen in spoštovanje pri starših, kar stori, da mu starši zaupajo svoje otroke, pričakovaje, da jih bode dobro in kersansko izrejal. Prizadeva naj si

učitelj tudi, da otroke kaj nauči, in da jim bo šolski poduk resnično kdaj kaj koristil.

Da otroci radi v šolo hodijo, naj učitelj otrokom kaže, 1. da ga veseli poučevati. To napoti otroke, da dobé tudi oni veselje do učenja. Ako pa učitelj pri vsaki priložnosti kaže le nevoljo, ter vedno toži, kako težko je učiti, in kaki reveži so učitelji, potem si tudi učenci mislijo, da je šola in učenje sploh neprijetna reč. Ubožec je učitelj, kteremu je učiteljski stan težak in pust, in je le takrat dobre volje, kedar so počitnice. Bolje bi bilo, da bi bil vse kaj drugega, kakor pa da je učitelj. Kako se more potem pričakovati, da bi bili učenci radi tam, kjer je tudi njih učitelj nerad, ali da bi jih to veselilo, kar je učitelju zoperno in neprijetno? Res je, da ni kaj prijetno učitelju, ki se mora dan za dnevom ukvarjati in truditi v prahu in soparici v družbi sirovih in nepokornih otrok; pa je tudi resnica, da ima vsaki stan svoje prijetnosti in sitnosti. Nevolja v kakem stanu pa stan le še bolj obtežuje in greni; treba je tedaj, da se učitelj popolnoma vdaja svojemu namenu, ter si vedno prizadeva, da si vse neprijetnosti dela prijetne. Revež je, kateri svoja opravila opravlja nevoljen in prisiljen. Učitelj naj se trudi, da učenci sami spoznajo, kako ga veseli biti v njih družbi, in da si prizadeva za njih pravo srečo. Kdor tega ne razumé, temu je poučevanje le muka, učencem se pa zdi učenje le nekaka sitnost in grenkoba, ne pa veselje.

2. Učitelj naj bo pri otrocih vedno veselega serca in dobre volje. Ako je učitelj s svojim stanom zadovoljen, je lahko vesel, ter občuti in spozná, koliko s tem koristi sebi in učencem, koliko si pa tudi sebi in učencem lahko škoduje, ako nima te čednosti. Naj ti kdo ponuja zlato jabelko v srebrni posodi, če pa ima zraven kisel in pust obraz, ne mikajo te darovi. Tako je tudi pri poučevanju. Kje moreš pričakovati kaj sadú od zlatega nauka modrosti in kreposti, če prihaja iz suhe duše in čmernega obraza! Se vé, da ni kar si bodi lahko gospodariti z dobro voljo, ker le premnogo je vzrokov, da učitelj ne more biti vedno vesel; vendar je to njegova dolžnost, da se kolikor toliko vedno premaguje in nekako sili, da se učencem vselej kaže dobrovoljnega, ne pa nezadovoljnega in čmernega. V šolo stopivši naj učitelj pusti zunaj šole vse svoje čmerne misli, ter naj se razvedruje z nedolžno in neskerbno mladino. To moč — se kazati vedno dobre volje — naj ima pa učitelj v

svoji oblasti saj toliko časa, dokler je pri učencih. Ako prideš v veselo in živo mlado družbo s potertim in čmernim obrazom, vedi, da bode to učence oplašilo in pobilo, in da ti potem še zaupali ne bodo, in ako se te nevedoma bojé, pa tudi radi ne hodijo k tebi.

3. Učitelj naj z učenci ravna ljubeznjivo in prizanesljivo. Učitelj naj tedaj z učenci dela ravno tako, kakor dober oče; naj jih podučuje, opominja, svari in tudi kaznuje, kedar je treba. Tako si pridobuje njih ljubezen in zaupanje, ktereга ni nikomur bolj treba, kakor učitelju, ako hoče spešno delati v svojem poklicu. Učitelj s to lastnostjo si nadomestuje marsiktero drugo pomanjkljivost, si pridobuje otročja serca, ter doseže prej in gotovše obilniši sad, kakor drugi pri vsi svoji izverstnosti brez te lastnosti. Mnogo izverstnih učiteljev bi dvakrat — trikrat več sadú doživelo, ako bi jim ne manjkalo te lepe čednosti.

4. Učitelj naj ne uči ničesa, kar ne more učencem zavoljo njih nezmožnosti dobro pojasnovati.

Tukaj kaže učitelj svojo modrost, kako pozná otroško dušo in nje zmožnosti. Obče je znano, da stvar, ktere kdo ne razumé, ga tudi ne veseli. Pripravljaj tedaj prej učence za nauk, pogovarjaj se z njimi le o znanih in lahkih rečeh, ter na to pridevaj jim neznano, da sami tega ne zapazijo. Ravnaj se zvesto po pravih vodilih, ter nikoli ne pozabi, da otroci nerazumijo in nezapopadejo, ako že ti razumiš, in tudi ne tako naglo, kakor znabiti ti misliš. Zraven pa tudi vedi, da se že v navadnem življenji nihče rad kaj ne uči, od česar ne pričakuje kaj dobička in koristi; ravno tako je tudi z učenci pri učenji. Povej tedaj učencem, kdaj bodo to, kdaj uno v življenji rabili. Povej jim pa tudi v prav živih in resničnih zgledih, kdaj in pri kateri priložnosti in zadevi je koristilo temu pa unemu, da je to vedil in znal, unemu pa škodovalo, ker ni tega ali unega vedil. To jih spodbuja, da so pridni, da potem nauk toliko pazljivše, željnješe in boljše poslušajo, ter si ga bolj vtiskajo v serce in spomin. Prizadevaj si, da bode tvoj nauk zraven tega tudi mikaven, ne pa dolgočasen!

5. Učitelj naj učence napeljuje, da to, kar se uče, tudi djansko rabijo. Ako pustiš, da učenci sami poskušajo svoje moči, potem kedar kaj pravega zadenejo ali ugamejo, sami sebi vedno več zaupajo in verjamejo, to jih zelo veseli in spod-

buja, da so pridnejši, ker tako sami naj več spoznajo, kaj jim nauk koristi. Zato naj učitelj vedno le zbuja njih moči, jih vodi in napeljuje, in zmika misel na misel iz njih duše. Samostojnih pa vendar nikdar ne sme pustiti, ker to bi jih naredilo le prevzetne, ter bi bilo za napredek zelo škodljivo. Povsod naj bo učitelj voditelj, učenci pa delavci; naris naj jim on naredi, izdelujejo naj ga pa učenci. Potem naj jih vedno vodi, da se vse lepo redno versti in dobro in terdno dela, razvija in zveršuje. Kar je pretežno, naj jim lajša, kar ne razumejo, naj jim jasni, in kar jim manjka, naj jim pa dodaja in popravlja. Učitelj naj ima vedno pred očmi pregovor, ki pravi: „Delo kaže moža“ — in pa sladko svest, da dobro dela, ker to vterjuje njega in njegove učence.

Knjižnica ljudskega učitelja.

Ni še davno, odkar je prinesel „Slovenec“ žalostno novico, da se še nahajajo po raznih krajih naše mile Slovenije učitelji, ki jim je za svojo lastno omiko prav malo, ali še celo nič mar. Pripovedoval je namreč neki podučitelj, da je prosil svojega starega učitelja, naj bi mu dal kakošno knjigo, da bi jo bral, kedar mu čas dopušča, toda — bodi ga Bogu milo — stari učitelj, ne imevši pri svojem dolgoletnem šolovanju druge knjige, ponudi mlademu učitelju politično šolsko vredbo priporočevaje mu, naj jo pridno in marljivo prebira, kajti to je vsakemu učitelju naj potrebniša in naj koristnejša knjiga. Ne morem ugovarjati, da ne bi bila omenjena knjiga učitelju zelo potrebna in koristna, in da ne bi smel nobeden učitelj brez nje biti; ali da bi ravno ta edina knjiga učitelja tudi izobraževala in k omiki napeljevala takó, da bi učitelj zadostoval sedanjemu napredovavnemu času, tega nikakor ne razumem; kajti jaz mislim, da če učitelj hoče dan danes napredovati, mora imeti nekaj več knjig, nego samo politično šolsko vredbo, kakošen star „Abecednik“ in pa kake druge stare šolske knjige, ki niso več za nikakoršno šolsko rabo. — Nastala je sedaj druga doba, v kateri vse napreduje in se po zaželeni omiki steguje; tudi učitelj ne sme nikakor zaostajati, marveč posebno on se mora redovito učiti in prebirati knjige in časopise, da zadostuje sedanjemu svetu. To se vé, da komur ni kaj mar za omiko, temu